

STÁTNÍ POZEMKOVÝ ÚŘAD

Krajský pozemkový úřad pro Ústecký kraj, Pobočka Chomutov
Jiráskova 2528

430 03 Chomutov

Váš dopis čj. ze dne

SPU 100135/2025/
19. března 2025

Naše značka

ČGS-441/25/205*SOG-441/0208/2025

Vyřizuje

Praha, dne

16. dubna 2025

Stanovisko ČGS k zahájení řízení o komplexních pozemkových úpravách v katastrálním území Malé Březno a části Bylany u Mostu

Česká geologická služba (ČGS), zřízená pro výkon státní geologické služby v souladu s ustanovením § 17, odst. 2 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, vydává na základě žádosti Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Ústecký kraj, Pobočka Chomutov, čj. SPU 100135/2025/ ze dne 19. března 2025, stanovisko k zahájení řízení o komplexních pozemkových úpravách v katastrálním území Malé Březno a části Bylany u Mostu.

Geologická situace

Z regionálně geologického hlediska dotčené území spadá do terciéru (neogénu) podkrušnohorských pánví, resp. mostecké pánve a kvartéru (pleistocénu až holocénu) Českého masivu. Zájmové území je zobrazeno na geologické mapě měřítka 1 : 50 000 list 02-33 Chomutov. Dotčené území pokrývají především **terciérní písky, písčité jíly a jíly, uhelné sloje, ev. zvětraliny vulkanitů a kvartérní spraše, sprašové hlíny, nivní, svahové sedimenty a antropogenní uložení – odvaly, haldy, navážky.**

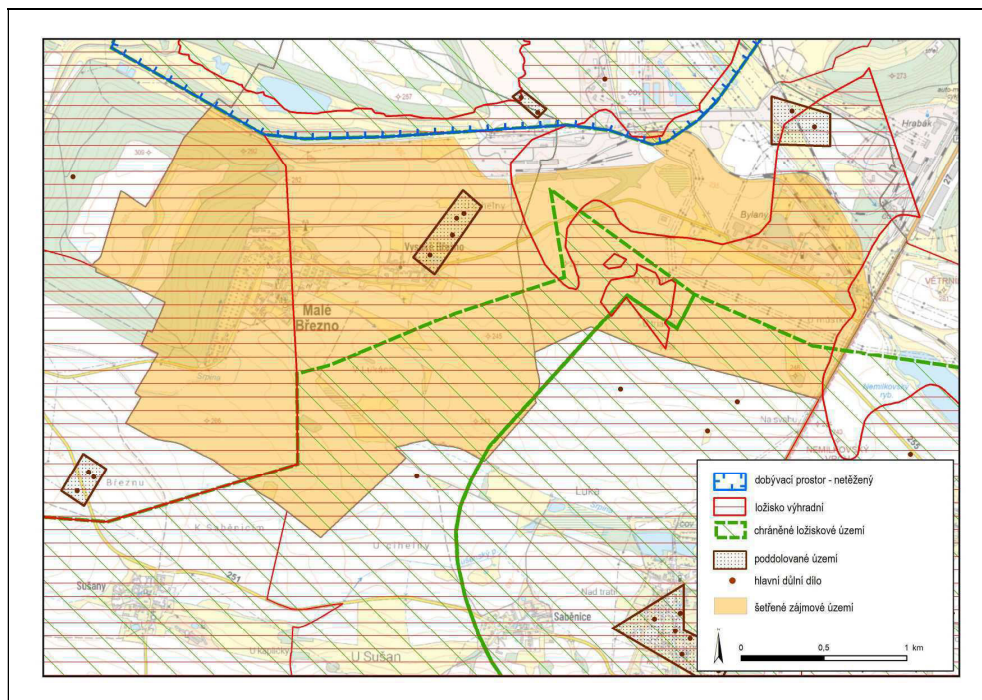
Podrobnější údaje o jednotlivých horninách, např. jejich mocnostech, litologii, ev. podloží, je možno dohledat ve vrtné dokumentaci v Archivu zpráv ČGS – Geofondu (vrtná prozkoumanost https://mapy.geology.cz/vrtna_prozkoumanost/).

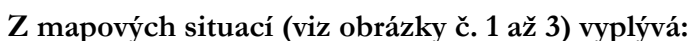
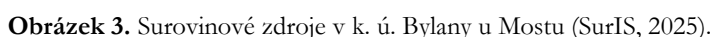
Charakteristika ložisek nerostných surovin a prognózních zdrojů

Úvodem ČGS zdůrazňuje, že **ložiska nerostných surovin jsou významnými, nepřemístitelnými, neobnovitelnými zdroji a zákonnými limity území**, proto je nutno vycházet z podkladů o zjištěných a předpokládaných výhradních ložiskách v souladu s ustanovením § 15, odst. 1 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s ustanovením § 13, odst. 1 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, ve vztahu k ochraně zjištěných a předpokládaných ložisek nerostů, což v daném případě představují veškerá výhradní ložiska, ekonomicky významná ložiska nevyhrazeného nerostu, nebilancovaná ložiska/zdroje a prognózní zdroje a rovněž zdroje podzemních vod, které mohou být předmětem budoucího využití.

Zájmové k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu bylo předmětem geologických průzkumů spojených zejména s vyhledávacím průzkumem na ložiska hnědého uhlí a nerudných surovin, a s hydrogeologickým a inženýrskogeologickým průzkumem – viz obr. 1 až 3.

Obrázek 1. Surovinové zdroje v k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu (SurIS, 2025).

- a) Do předmětného k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu **zasahuje z větší části nevyužívané výhradní ložisko hnědého uhlí a doprovodných nerudných surovin Bylany-Havraň (B 3079200). Ložisko je ve správě České geologické služby a je pokryto zákonnou ochranou chráněným ložiskovým územím Havraň (č. 07920000) a Havraň I (č. 19030000).** Ložisko zaujímá tři samostatně rozštěpené sloje oddělené od sebe meziložním souvrstvím uhelných jílovců, jílovců a písčitých sedimentů. První sloj o mocnosti 3,9 m zaujímá nebilanční zásoby, druhá sloj zaujímá bilanční zásoby, geologická mocnost sloje je mezi 10 a 12 m a bilanční mocnost sloje je 5,87 m. Třetí sloj zaujímá rovněž bilanční zásoby, geologická mocnost sloje je max.

10–15 m a bilanční mocnost činí 8,6 m. Ložisko Bylany-Havraň bylo vyhodnoceno v 60. letech minulého století v rámci průzkumu žatecko-chomutovské části severočeské hnědouhelné pánve. Na ložisku i po reibilanci zásob k 31. červenci 1996 bylo schváleno KKZ MŽP (pod čj. 2397/630/98) ke dni 18. září 1998 celkem 482.323 tis. t geologických zásob hnědého uhlí, dále 104.927 tis. m³ skrývky a 3,739.157 tis. t výklizu. Velkoplošná těžba hnědého uhlí se přímo v řešeném území nikdy neprováděla, velká část území však leží na výhradním bilancovaném ložisku (hnědé uhlí) a téměř celé řešené území je v překryvu se dvěma chráněnými ložiskovými územími Havraň a Havraň I. Koordinace funkčního a prostorového uspořádání území je zajištěna částečným respektováním podmínek rozhodnutí o vyhlášení CHLÚ č.j. 1558/91 ze dne 8. 5. 1991 a souhrnného souhlasu MŽP čj. ÚOCH/314/95 ze dne 14. 2. 1995 vydaných na základě horního zákona.

- b) Do k. ú. Bylany u Mostu **zasahují všechny doposud nevyužívané bloky zásob výhradního ložiska keramických nežáruvzdorných jílu Bylany (B 3156200)**, které je pokryto zákonnou ochranou chráněným ložiskovým územím Havraň (č. 07920000) a Havraň I (č. 19030000). Ložisko je ve správě České geologické služby. Surovinu tvoří proměnlivé písčité illiticko-kaolinitové jíly. Ložisko tvoří jednotlivé, téměř nepropojitelné čočkovité polohy jílu se značně proměnlivou mocností (0–16 m). Omezení ložiska je dáno ochranným pilířem tranzitního plynovodu na S a SZ.
- c) Z mapové situace (obrázky č. 1 až 3) je zřejmé, že podstatná část západní plochy v k. ú. Malé Březno pokrývá **výhradní nevyužívané ložisko hnědého uhlí Pohlody-Šverma-západ (č. B 3232000) s nevyužívaným DP Okořín (č. 30060)**. Správcem uvedeného ložiska Pohlody-Šverma-západ s DP Okořín je Vršanská uhelná, a.s., Most. CHLÚ v rozsahu bloků zásob výhradního ložiska Strupčice-Šverma-západ (B 3232000) není stanoveno. Na ložisku je stanovený dobývací prostor Okořín, který do zájmového k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu nezasahuje. Celková plocha ložiska Strupčice-Šverma západ je 24,9 km². Některé uhelné sloje jsou rozštěpené do 10 uhelných a 9 neuhelných poloh. Celková mocnost uhelné sloje je proměnlivá a pohybuje se v závislosti na sumární mocnosti jednotlivých neuhelných poloh v rozmezí od 35 do 80 m. Průměrná celková mocnost vlastních uhelných poloh je 30,9 m. Uhelná sloj je na ložisku Šverma-západ nízké kvality a je rozštěpená do několika uhelných poloh od sebe oddělených neuhelnými polohami velmi proměnlivé mocnosti. Nicméně, surovina je prakticky využitelná jen pro energetické účely. V nadloží se vyskytují písky a cihlářské hlíny a vápenaté slíny v podloží sloje. Orientační ověřování nadložních jílu prokázalo jejich využitelnost v omezené míře jako cihlářské suroviny (problém ostření a plasticity), při výrobě lehčených stavebních hmot typu keramzit. Nejméně je pravděpodobné využití v keramickém průmyslu (kameninové a přísadové jíly). Cihlářské suroviny byly hodnoceny podle ČSN 721564 a keramické jíly podle ČSN 721330. Orientačně byla též sledována vhodnost nadložních jílu a jílovců i pro keramickou výrobu. Zásoby hnědého uhlí na ložisku o celkovém objemu geologických zásob 507 046 kt (z toho 289.141 tis. t je v kategorii zásob nebilančních, v kategorii zásob bilančních volných je 74.057 tis. t a v kategorii zásob bilančních vázaných je 143.847 tis. t) byly schváleny MŽP dne 30.7.1999 pod čj. 2515/630/99 poř. č. 310. Ložisko nebylo povrchově těženo a v současné době se s povrchovou otvirkou nepočítá. Původní těžební záměry zásadně omezilo „Vládní usnesení ČR č. 444“ ze dne 30. 10. 1991, ve kterém vláda ČR schválila návrh závazných linií k omezení těžby a provozu výsypek dle grafických příloh usnesení. Stanovené územně ekologické limity byly potvrzeny usnesením vlády ČR č. 827 ze dne 19. 10. 2015.
- d) Do předmětného k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu **zasahuje povrchově dobývané výhradní ložisko hnědého uhlí Vršany (B 3076600) s DP Vršany (č. 30090) a s CHLÚ Vršany (č. 07660000)**. Správcem uvedeného ložiska Vršany je Vršanská uhelná, a.s., Most. DP Vršany byl zaveden dne 13.2.1976 s číslem jednacím FMPE-31/260/76; BÚ 2325/76-9.3.76, o výměře 7,4588 km². Plocha ložiska (3,4 km²) je poloviční vůči ploše DP (7,5 km²). Důvodem je

fakt, že DP kromě ložiska obsahuje i vyuhlené části velkolomu. Celkově hornická činnost (těžba) probíhá nyní ve stanovených dobývacích prostorech Vršany a Holešice a ve výhledu bude probíhat v dobývacím prostoru Slatinice. Dobývání výhradních ložisek se provádí ve čtyřech uhelných lávkách – slojích. Celková mocnost uhelného souvrství, včetně meziloží, se pohybuje od 30 do 100 m. Nejpodstatnějším faktorem ovlivňujícím těžbu na ložiskách Holešice a Vršany jsou jednak územní limity dané usnesením vlády ČR č. 444/91 z 30. října 1991 a jednak převedení Hořanského pole ve východní části DP Holešice a DP Slatinice k těžbě lomu Vršany. Postup lomu Vršany a Holešice plně respektuje linii tzv. územně ekologických limitů dle usnesení vlády č. 444/1991 z 30. října 1991. POPD lomu Vršany od roku 2012 se vstupem do DP Slatinice (tj. cca do roku 2032) a následné POPD do vyuhlení ložiska do roku 2052 zajišťuje kontinuální těžbu hnědého uhlí v předpokládané výši cca 7.000 kt/rok po celou dobu životnosti. Hornická činnost je tedy povolená v DP Holešice, DP Vršany, DP Okořín a DP Slatinice.

- e) **Do předmětného k. ú. Bylany u Mostu z malé části zasahuje výhradní ložisko hnědého uhlí Slatinice (B 3076500) s DP Slatinice (č. 30073) a s CHLÚ Slatinice (č. 07650000).** Správcem uvedeného ložiska je Vršanská uhelná, a.s., Most. Plán sanačních a rekultivačních prací zájmového území rekultivace zahrnuje dvě propojené těžební lokality – lom Holešice a lom Vršany. Do řešené lokality je zahrnuta společná zbytková jáma, vnitřní výsypka DJŠ, vnitřní výsypka Vršany, výsypka Slatinice. Ostatní území jsou již celá v rekultivačním procesu nebo rekultivace byla již ukončena a to jsou: vnitřní výsypka Vrbenský, výsypka Velebudice, výsypka Malé Březno. Cílem rekultivačních prací je i provedení stabilizace okrajových a svažitých partií lomu a omezovat tak možnost vzniku vodní a větrné eroze. Prostorové členění jednotlivých druhů rekultivací (zemědělská, lesní, vodní, ostatní) se řídí zásadou účelnosti a funkčnosti celého budoucího systému tím, že sdružuje plochy pro obhospodařování do větších celků a zároveň umožňuje propojení ekologicky stabilnějších lesních porostů do souvislých pásů. V rámci plánovaných sanačních a rekultivačních prací se více přiklání k „variantě mokré“ (tj. k částečnému zatopení těžebny po technické úpravě sklonu a utěsnění řezů odkryté sloje) a to za předpokladu optimálnějšího geotechnického zabezpečení závěrných svahů a terénních úprav zbývajících částí příkrých svahů Slatinské výsypky a u plaviště Saxonie a zajištění tak stability území proti recentním sesuvům. Zároveň doporučuje ponechat část skrývkových partií odkrytou bez většího technického zásahu s využitím sukcese a to jak řízené, tak i spontánní a cíleně tak směřovat území k přírodnímu charakteru. Realizace jezera je řešena společně s celkovou koncepcí sanace a rekultivace zbytkové jámy lomu Vršany a Holešice.
- f) Z mapových a ložiskových podkladů vyplývá, že v předmětné části k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu v minulosti probíhala historická důlní činnost – hlubinná těžba hnědého uhlí (viz obr. 1 až 3). V zájmovém území se **nacházejí hlavní důlní díla, poddolované plochy a vlivy důlní činnosti, deponie a haldy**, které jsou podstatnou součástí při projektovém řešení a realizaci staveb na poddolovaném území podle ČSN 73 0039. V k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu se nachází poddolovaná plocha **pod názvem Malé Březno 1 (č. ID 53791)** po historické hlubinné těžbě hnědého uhlí, ve které se nachází stará důlní díla Jáma Barbora, jáma Eustachi, jáma Florian a Jáma Klára. V k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu se rovněž nachází **poddolovaná plocha Malé Březno 2 (ID 1306)** po historické hlubinné těžbě hnědého uhlí, ve které se nachází stará důlní díla – pod názvem Nálezná jáma a Štola Maria a dále **poddolovaná plocha Bylany u Mostu 2 (ID 4648)** po historické hlubinné těžbě hnědého uhlí. V těchto poddolovaných plochách jsou identifikována hlavní důlní díla – šachty z přelomu 18. a 19. století. K těmto šachtám se archivní dokumentace dochovala jen částečně. Většinou se jedná o jámy, které jsou často dokladem neúspěšného dobývání, neboť se po jejich vyhloubení nepodařilo nalézt kvalitní uhelnou sloj. Plochy v okolí úvodních důlních děl jsou zařazeny do kategorie „divoké – obtížně registrované dobývání“. Místy těžba hnědého uhlí probíhala v 18. a 19. století několika malými hlubinnými doly (výše uvedené jámy). Pravděpodobná dobývací metoda byla

komorování v jedné lávce na zával, uhelná sloj byla dobývána klasickými primitivními hlubinnými metodami.

Doporučení

ČGS upozorňuje, že při zpracování textové části „Komplexní pozemkové úpravy v k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu“, resp. do kapitoly č. 1.5. „Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí“, požaduje včlenit podkapitulu pod názvem „Zásady návrhu opatření k ochraně a využívání nerostných surovin a limity jejich využívání“. ČGS navrhuje do podkapitoly doplnit následující odstavce:

- „Při využívání řešeného území k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu respektovat všechny zákonné formy ochrany ložisek a zdrojů nerostných surovin a ložiskových území. Využívat ložiska nerostných surovin v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje a zároveň vytvářet územní předpoklady pro otírku nových ložisek náhradou za ložiska postupně dotěžovaná.“
- „Ochrana a využívání ložisek nerostných surovin je veřejným zájmem, z tohoto důvodu musí být nepřemístitelnost ložisek nerostných surovin nadále respektována i v jiných řízeních týkajících se území a jeho využití“.
- *Výhledávání, průzkum a dobývání výhradních ložisek jsou realizovány ve veřejném zájmu. Ložiskem strategického významu je ložisko kritických nerostů, které má mimořádný význam pro zajištění surovinové nebo energetické bezpečnosti státu nebo pro uskutečnění staveb podle zákona o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury“.*
- „Plánované využití území pro výstavbu koridorů, plánovaných staveb, ploch rozvoje apod. se nesmí dostat do kolize s ochranou a evidencí bloků zásob ložisek nerostných surovin – v daném případě s bloky zásob s evidovanými a chráněnými zásobami ložisek nerostných surovin a prognózních zdrojů (tj. zjištěnými a předpokládanými ložisky nerostů, což v daném případě představují veškerá ekonomicky významná ložiska nerybrazného nerostu – subregistr D a popř. N a prognózní zdroje – subregistr P, R, a Q a rovněž zdroje podzemních vod, které mohou být předmětem budoucího využití), na které se vztahují právní předpisy [zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací a oznamování rizikových geofaktorů, ve znění pozdějších předpisů“.
- Je nezbytné respektovat „Dohodu uzavřenou mezi MPO a MŽP k řešení střetů ložisek nerostných surovin s prvky ÚSES ze dne 16.2.2009 č. 741/610/09(MŽP) a ze dne 5. 3. 2009 č. 7770/09/05100/05000(MPO)“, ve které se uvádí: Skladebné části ÚSES je nutno prioritně stanovovat mimo plochy zjištěných a předpokládaných ložisek nerostů vzhledem k jejich nepřemístitelnosti. Tam, kde to nebude výjimečně možné, respektovat při vymezování částí ÚSES na ložiscích stanovené DP, mimo DP, rovněž na ložiscích nerybrazného nerostu, pak např. dočasným stanovením částí ÚSES a jeho finálním vytvořením až po skončení těžby, stanovením podmínek rekultivace. Z předkládané Dohody uzavřené mezi MPO a MŽP k řešení střetů ložisek nerostných surovin s prvky ÚSES ze dne 16. 2. 2009 č. 741/610/09(MŽP) a ze dne 5. 3. 2009 č. 7770/09/05100/05000(MPO) v tomto ohledu plyne výslovně toto: „Pokrytí vymezených biocenter a biokoridorů do ložisek nerostných surovin se vzájemně neryluje, protože skladebné části ÚSES nejsou překážkou využívání ložisek nerostů takovým způsobem, který zajišťuje vzájemnou koexistenci těžby ložisek nerostů a funkce ÚSES při probíhající těžbě, nebo zajišťuje budoucí obnovu dočasně omezené funkce ÚSES. Střety mezi ložisky nerostných zdrojů a stávajícím ÚSES řešit v rámci zohlednění vzájemných potřeb využití území a zákonitostí, a to jak pro ÚSES, tak i pro těžbu, při kvalifikovaném zpracování postupu rekultivace území po ukončení těžby v rámci povolení hornické činnosti nebo plánu dobývání. Plochy po těžbě nerostných surovin v území určeném pro vybudování ÚSES rekultivovat prioritně v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny. Při řešení střetů (překrytí) ochrany nerostných surovin se skladebnými částmi ÚSES, tj. se základní ochranou přírody a krajiny, zohlednit tuto podmínku: Akceptovat charakter částí ÚSES a podporovat jeho funkce v cílovém stavu, a to jak při samotné těžbě, tak i při ukončování těžby a rekultivaci těžbou dotčeného území ve prospěch ÚSES.“

Závěr

Řešené k. ú. Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu **pokrývají významná výhradní ložiska hnědého uhlí a nerudních surovin**, na které se vztahují právní předpisy – zejména zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a také ustanovení § 13 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů.

Zahájené komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území Malé Březno a části k. ú. Bylany u Mostu, kterými budou uspořádána vlastnická práva k pozemkům a kterými bude zajištěna jejich přístupnost, vytvořeny podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy, zajištěny podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodního hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny, musí respektovat legislativní předpisy týkající se výše uvedených ložiskově-geologických fenoménů chráněných podle zvláštních právních

předpisů (zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, dále zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů). Česká geologická služba tedy upozorňuje na tuto povinnost a současně sděluje, že je třeba vytvářet podmínky k jejich ochraně a budoucímu využívání.

Sestavili:

Schválila:

